

Datum
2022-09-25
Vår referens
Jonas Nygren
Strateg
jonas.nygren@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Anders Skans (V) om avgiftsfri idrottsskola för alla 6 - 12 åringar STK-2021-1492

Sammanfattning

Anders Skans (V) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Malmö stad i samverkan med den lokala idrottsrörelsen startar en idrottsskola för barn mellan 6–12 år. Motionären efterfrågar en modell liknande den som gäller för den kommunala kulturskolan. Avsikten är att barnen ska ges möjlighet att prova olika sporter, utan press på att specialisera sig för tidigt. Förslaget innebär att idrottsskolan ska vara avgiftsfri och att det inte ska krävas medlemskap i en förening för att få delta. Motionären påtalar att möjligheten att prova många olika idrotter ger barn bättre förutsättningar att utveckla rörelsevana och hitta en idrott som passar deras önskemål. En kostnadsfri idrottsskola skulle medge bättre möjligheter för barn i resurssvaga familjer att prova på idrotter menar motionären och uttrycker att förslaget skulle stärka samverkan mellan idrottsföreningarna och utgöra ett komplement till idrottsundervisningen i skolan.

Motionen har tillställts fritidsnämnden och grundskolenämnden för yttrande. Grundskoleförvaltningen har meddelat att de bedömer att motionen ligger utanför nämndens verksamhetsområde. Fritidsnämnden föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen och pekar på att de verksamheter som idag erbjuds genom fritidsgårdar och föreningsliv är bra och att dessa skulle kunna kompletteras med en satsning på skolidrottsföreningar. Fritidsnämnden menar också att samverkan mellan förvaltningar måste fortsätta för att öka andelen aktiva barn och unga med särskilt fokus på de grupper som idag inte tar del av Malmös fritidsutbud.

Förslaget är att motionen avslås med hänvisning till vad som redovisats i ärendet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Anders Skans (V) om avgiftsfri idrottsskola för alla 6–12 åringar.

Beslutsunderlag

- Motion av Anders Skans (V) om avgiftsfri idrottsskola för alla 6–12-åringar
- Svar från grundskoleförvaltningen
- Remissvar från fritidsnämnden
- Fritidsnämnden beslut 220324 § 47 med Reservation (V)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 221003 Motion av Anders Skans (V) om avgiftsfri idrottsskola för

alla 6–12-åringar

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-10-03

Kommunstyrelsen 2022-10-12

Kommunfullmäktige 2022-11-03

Beslutet skickas till

Motionären

Fritidsnämnden

Grundskolenämnden

Ärendet

Anders Skans (V) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Malmö stad i samverkan med den lokala idrottsrörelsen startar en idrottsskola för barn 6–12 år. Motionären efterfrågar en modell liknande den som finns för den kommunala kulturskolan. Avsikten är att barnen ska ges möjlighet att prova olika sporter, utan press på att specialisera sig för tidigt. Förslaget innebär att idrottsskolan ska vara avgiftsfri och att det inte ska krävas medlemskap i en förening för att få delta. Motionären påtalar att möjligheten att prova många idrotter ger barn bättre förutsättningar att utveckla rörelsevana och hitta en idrott som passar deras önskemål. En kostnadsfri idrottsskola skulle enligt motionären medge bättre möjligheter för barn i resurssvaga familjer att prova på idrotter och stärka samverkan mellan idrottsföreningar samt utgöra ett komplement till idrottsundervisningen i skolan.

Remissinstansernas yttrande

Grundskolenämnden

Grundskoleförvaltningen bedömer att remissen ligger utanför nämndens verksamhetsområde och att nämnden därmed avstår från att yttra sig över motionen.

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden påtalar att nämnden idag verkar för att fler barn och unga ska vara delaktiga i föreningslivets fritidsutbud och för att det ska vara en naturlig del av ungas fritid i hela Malmö. Nämnden poängterar att föreningslivets demokratiska uppbyggnad möjliggör inflytande och delaktighet, vilket är viktiga förutsättningar för barns och ungas utveckling. Nämnden lyfter också fram att det finns tydliga kopplingar mellan deltagande i fritids- och kulturutbud samt god hälsa och skolframgång.

I fritidsnämndens yttrande beskrivs att nämnden gett fritidsförvaltningen i uppdrag att öka andelen aktiva barn och unga, med särskilt fokus på grupper som idag i lägre utsträckning tar del av Malmös fritidsutbud. Förvaltningen arbetar med riktade insatser i geografiska områden där deltagande i föreningslivet är lågt, bland annat genom drop-in och lovaktiviteter som är kostnadsfria. Fritidsnämnden har även beviljat medel för att stödja utbildning och utveckling för unga ledare i föreningslivet, till exempel genom skolidrottsföreningar och fritidsförvaltningens satsning på Unga Ledare.

Fritidsnämnden understryker även att det är viktigt att stärka barn och ungas möjligheter att själva påverka fritidsutbudet för att främja attraktiviteten. Här lyfter nämnden i sitt yttrande fram stadens fritidsgårdar, vars utbud av aktiviteter till stor del styrs av besökarnas önskemål. Fritids-

nämnden menar att samarbete mellan berörda förvaltningar och föreningsliv har möjliggjort ett större och mer varierat utbud av fritidsaktiviteter, vilket bör fortsätta för att öka andelen aktiva barn och unga, med särskilt fokus på de grupper som idag inte tar del av stadens fritidsutbud. Nämnden anser att motionärens förslag om en avgiftsfri idrottsskola är intressant och att syftet med motionen är viktigt. Nämnden menar dock att en utbyggnad av skolidrottsföreningar i Malmö vore en mer adekvat lösning för att erbjuda kostnadsfria aktiviteter för barn i anslutning till skoldagen, dock under förutsättning att skolorna vill och har möjlighet att erbjuda det vuxenstöd som behövs för att unga ska kunna utvecklas och leda såväl föreningens styrelse som de aktiviteter som de yngre barnen erbjuds.

Fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige avslå motionen.

Skriftlig reservation (V).

Stadskontorets bedömning

Idrottsskolor utgör ett tänkvärt exempel på hur barn och unga kan få stärkta möjligheter att prova på idrotter. Peter Carlman uttrycker i sin doktorsavhandling från Karlstad Universitet att tanken bakom idrottsskolorna är att barn under lekfulla former ska få prova på olika idrotter utanför ramen för organiserad tävlingsverksamhet.¹ Idrottsskolor som koncept är dock ett relativt obeforskat område. Ett komplicerande faktum är att internationella studier inte utgår från samma innebörd av begreppet idrottsskolor och att många av de rapporter som skrivits kring idrottsskolor i Sverige varit av övergripande och beskrivande karaktär, vilket gjort det svårt att bedöma i vilken grad dessa lett till att fler barn blivit fysiskt aktiva.

Även om kunskapsunderlaget kring idrottsskolor är begränsat menar ändå Carlman att det finns internationell forskning som tyder på att utvecklande av alternativa idrottsaktiviteter i samverkan mellan skola och idrottsföreningar i många fall kan stärka barns möjligheter att idrotta och bli fysiskt aktiva.² Alternativa idrottsaktiviteter ska här förstås som aktiviteter som varken ingår i läroplanen eller bedrivs inom ramen för ordinarie verksamhet i idrottsföreningar.

Gällande alternativa idrottsaktiviteternas ”träffsäkerhet” tyder Carlmans genomgång av tidigare forskning på att det varierar i vilken grad de barn som har störst behov av satsningarna faktiskt nås av verksamheten. Genomgången av tidigare forskning uttrycker också att det finns en risk att många verksamheter främst når barn som redan idrottar och att utbudet av idrotter ofta präglas av denna grupps intressen. Det saknas även forskning kring i vilken mån verksamheterna innebär förändringar i barnens beteenden och vanor utanför skolan och i vilken mån barnens beteende påverkas på lång sikt.

Carlman specificerar fem framgångsfaktorer som han menar är särskilt angelägna för att idrottsskolor ska fungera som avsett:

- **Kommunikation** – Här pekas dels kommunikationen kring gemensamma riktlinjer mellan idrottsskolan och de deltagande föreningarna ut, dels kommunikation och information mellan idrottsskolan och barn/föräldrar. Tydlighet i denna information och kommunikation beskrivs som särskilt viktigt för att nå familjer med invandrarbakgrund.

¹ Carlman, P. (2015). ”Det är halvidrott, kanske lite mer än halvidrott” – Idrottsskolan som en praktik för formandet av idrottsbarndomar [Doktorsavhandling]. Karlstad Universitet.

² Ibid.

Tillgänglighet – En annan faktor som lyfts fram som kritisk är tillgänglighet. Detta kan till exempel handla om fysisk tillgänglighet, det vill säga att verksamheten bedrivs i nära anslutning till barnens bostad eller att idrottsskolan ordnar med transport till föreningar vars verksamhet inte kan bedrivas i närmiljön. Carlman påpekar här också att kostnaden för att delta i verksamheten bör hållas på en låg nivå om syftet är att öka tillgängligheten för grupper som är resurssvaga.

- **Stöd och förankring** – En framgångsfaktor som lyfts fram är att det är bra om det från idrottsskolornas sida finns någon närvarande som känner barnen, då detta ger en större trygghet för både barnen och de idrottsledare som deltar. Det ger också en kontinuitet till verksamheten om det är samma person som deltar på varje pass. Carlman pekar även på att det är viktigt att verksamheten är väl förankrad på skolor, i hemmen, i kommunen och andra organisationer som har anknytning till idrottsskolan.
- **Anpassat innehåll** – En viktig faktor för att nå fysiskt inaktiva barn är att innehållet i verksamheten är anpassat till den gruppen. Detta menar Carlman kan kräva en annan pedagogik av ledare i idrottsskolan än vad man har i ordinarie föreningsverksamhet. Det finns här en risk att idrottsskolorna blir alltför lika ordinarie tränings- och tävlingsverksamhet, vilket skulle underminera målet med verksamheten. Viktigt är att denna typ av verksamhet präglas av lekfullhet och en ”pröva på”-inställning, som uppskattas av barn oavsett om de är idrottsaktiva eller inte.
- **Resurser** – Carlman påtalar också att det är viktigt att idrottsskolors verksamhet anpassas efter de resurser som finns tillgängliga. Inte minst för att verksamheten förlitar sig på ideella krafter är det också viktiga att säkerställa att belastningen inte blir för stor för de föreningar/ledare som deltar. Carlman menar att det är fördelaktigt om det finns flera personer anställda inom idrottsskolan eller om det finns personer på exempelvis skolor eller fritidsgårdar som kan ta en viss del av arbetet. Att förlita sig helt på ideella krafter menar han har visat sig svårt i tidigare forskning.

Stadskontoret ser motionens förslag om inrättande av en avgiftsfri kommunal idrottsskola som beaktansvärt. Ett helt avgiftsfritt – alternativt partiellt subventionerat – deltagande i idrottsskolor skulle främja den ekonomiska tillgängligheten för grupper med begränsade resurser. Stadskontoret håller det för sannolikt att en kombination av flera hänsyn skulle behöva tas för att särskilt nå grupper som i låg utsträckning är aktiva i idrottsföreningar idag. Här spelar bland annat den geografiska tillgängligheten och utbudet av idrotter/aktiviteter som skulle gå att delta i sannolikt en stor roll.

Motionen detaljerar inte något närmare förslag kring hur en idrottsskola skulle kunna organiseras och i vilken mån den skulle knytas till ideella krafter. Som Carlman uttrycker ovan finns det en risk att idrottsskolor förlitar sig alltför mycket på ideella krafter. Motionären menar att förslaget skulle ge idrottsföreningar stärkta incitament att börja samverka. Stadskontoret bedömer att ett ställningstagande av huruvida idrottsskolor skulle fungera som ett samverkansfora mellan föreningar skulle behöva göras i samråd med berörda föreningar.

Stadskontoret menar att ett eventuellt inrättande av kommunala avgiftsfria idrottsskolor kräver utredning, bland annat för att närmare undersöka i vilken mån denna typ av verksamhet faktiskt når de grupper som har störst behov och för att undersöka om tidigare exempel på idrottsskolor inneburit att barn blivit mer benägna att fortsätta vara fysiskt aktiva och delaktiga i idrotts-

föreningar, både på kort och lång sikt.

Eftersom fritidsnämnden redan gett fritidsförvaltningen i uppdrag att öka andelen aktiva barn och unga (med särskilt fokus på grupper som idag i lägre utsträckning tar del av Malmös fritidsutbud) så ser stadskontoret att motionens förslag riskerar att bli ett parallellspår. Fritidsnämnden lyfter i sitt yttrande fram en satsning på skolidrottsföreningar som ett mer prioriterat förslag på hur man kan erbjuda kostnadsfria aktiviteter för barn i anslutning till skoldagen. Fritidsnämnden påtalar dock att detta förutsätter att skolorna vill och har möjlighet att ge det vuxenstöd som behövs för att unga ska kunna utvecklas och leda såväl föreningens styrelse som de aktiviteter som de yngre barnen erbjuds. Stadskontoret bedömer att fritidsnämndens förslag medför en viss sårbarhet i den händelse äldre elever tilldelas mycket ansvar för verksamheten.

Stadskontorets förslag

Med hänvisning till vad som redovisas i ärendet, särskilt avseende att fritidsnämnden redan gett fritidsförvaltning i uppdrag att öka andelen aktiva barn och unga, föreslår stadskontoret att motionen avslås.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör